

Dosarul nr. 2ra – 684/19

prima instanță: Judecătoria Centru, mun. Chișinău (jud.: G. Bivol)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: A. Pahopol, V. Negru, A. Bostan)

Î N C H E I E R E

10 aprilie 2019

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecători

Tatiana Vieru
Dumitru Mardari
Galina Stratulat

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Focșa Ana, Focșa Domnica-Nadejda și Focșa Pavel,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Focșa Ana împotriva Consiliului municipal Chișinău, cu privire la recunoașterea dreptului la spațiu locativ, și

cererea reconvențională înaintată de către Consiliul municipal Chișinău, intervenientul principal Vicol Gheorghe, împotriva Focșa Ana, Focșa Pavel, Focșa Domnica-Nadejda, cu privire la evacuarea din apartament, fără acordarea altui spațiu locativ,

împotriva deciziei din 4 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul formulat de Focșa Ana, Focșa Domnica-Nadejda și Focșa Pavel, s-a admis apelul avansat de către Consiliul municipal Chișinău și s-a casat hotărârea din 14 aprilie 2016 a Judecătoria Centru, mun. Chișinău, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii inițiale și de admitere a acțiunii reconvenționale,

c o n s t a t ă :

La 25 aprilie 2013, Focșa Ana a depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului municipal Chișinău, cu privire la recunoașterea dreptului la spațiu locativ.

Circumstanțele de fapt, prezentate de reclamantă, pot fi rezumate după cum urmează.

În anul 2000, Focșa Ana s-a instalat în apartamentul nr. 43, din bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, nr. 64, mun. Chișinău, în calitate de membru al familiei chiriașului Șvarțman Evghenii, cu care se afla în relații de concubinaj. În apartamentul respectiv, s-au instalat cu traiul și 3 copii minori ai reclamantei din prima căsătorie.

La 11 septembrie 2008, Șvarțman Evghenii a decedat.

Pe perioada vieții conjugale cu Șvarțman Evghenii, timp de 8 ani, Focșa Ana a locuit în imobilul sus - citat, au dus gospodărie comună și au suportat cheltuielile comunale împreună. De fapt, ea locuiește împreună cu copii săi în apartamentul dat și

suportă cheltuielile de întreținere a lui până în prezent. Indiferent de această circumstanță, asupra imobilului dat nu-i este acordat în proprietate ei și membrilor familiei sale, fiindu-i create incomodități.

Pentru motivele prezentate, Focșa Ana a solicitat obligarea Consiliului mun. Chișinău să-i acorde spațiul locativ ei și copiilor săi Focșa Domnica-Nadejda, Focșa Pavel și Focșa Nina, în calitate de membri ai familiei chiriașului Șvarțman Evghenii, decedat la data de 11 septembrie 2008, în apartamentul din litigiu (vol. I, f. d. 3 – 4).

La 15 mai 2014, Consiliul municipal Chișinău a depus cerere de chemare în judecată reconvențională împotriva Focșa Ana, cu privire la evacuarea din încăperea de locuit, fără acordarea altui spațiu locativ (vol. II, f. d. 31). Ulterior, la 23 octombrie 2014, acțiunea a fost completată cu pârâții Focșa Pavel și Focșa Domnica – Nadejda (vol. II, f. d. 50).

În motivarea acțiunii reconvenționale, instituția reclamantă a furnizat următoarele circumstanțe de fapt.

Apartamentul nr. 43, amplasat în bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 64, mun. Chișinău, constituie proprietate municipală și se află în administrarea Direcției generale locativ-comunale și amenajare a Consiliului municipal Chișinău, fiind repartizat pentru domiciliere chiriașului Șvarțman Haia (chiriaș principal) și fiului acesteia Șvarțman Evghenii.

La 14 aprilie 2014, a fost efectuat un control la fața locului, în rezultatul căruia s-a constatat că apartamentul nr. 43 a fost repartizat lui Șvarțman Haia și fiului Șvarțman Evghenii. Circumstanța dată se demonstrează prin extrasul din fișa locuinței. Totuși, în momentul de față, Focșa Ana împreună cu copiii săi Focșa Pavel și Focșa Domnica- Nadejda locuiesc în imobilul menționat, fără vreun temei legal.

În acest sens, Consiliul municipal Chișinău a făcut trimitere la articolele 50 și 57 din Codul cu privire la locuințe (în redacția Legii nr. 2718-X din 03 iunie 1983), precum și la art. 315 alin. (1), art. 316 alin. (1) și alin. (2) și art. 374 alin. (1) Codul civil. Potrivit acestor norme de drept, Consiliul este în drept să-și revendice bunurile aflate în posesiunea nelegitimă a altuia. Mai mult, instituția reclamantă a susținut alegațiile sale în temeiul pct. 20 din Regulamentul privind ordinea de acordare a încăperilor de locuit în Republica Moldova, aprobat prin Hotărârea Consiliului de Miniștri ai RSSM nr. 405 din 25 noiembrie 1987.

Cu referire la dreptul Anei Focșa și a copiilor acesteia la spațiul locativ în litigiu, Consiliul mun. Chișinău a invocat că, luarea la evidență a cetățenilor care au nevoie de îmbunătățirea condițiilor de locuit la locul de trai, se efectuează printr-o hotărâre a organului administrației publice locale, iar la locul de muncă - printr-o hotărâre comună a administrației și comitetului sindical al întreprinderii, instituției, organizației. Cetățeanului luat la evidență, ca persoană ce are nevoie de îmbunătățirea condițiilor de locuit, i se aduce la cunoștință despre aceasta în mod scris de către organul care l-a luat la evidență, iar încăperile de locuit se acordă cetățenilor, care se află la evidență și au nevoie de îmbunătățirea condițiilor de locuit, potrivit ordinii stabilite în liste, ținându-se cont de data luării la evidență și în dependență de elocvența locuințelor libere în localitatea respectivă.

Astfel, în opinia reclamantului, Focșa Ana cu copii Focșa Pavel și Focșa Domnica-Nadejda nu sunt luați la evidență pentru îmbunătățirea condițiilor locative,

nu au niciun drept asupra acestui spațiu locativ și creează impedimente pentru a intra în posesia și folosința apartamentului ce aparține Consiliului municipal Chișinău.

În astfel de circumstanțe, reclamantul a considerat că pârâții au ocupat într-un mod abuziv imobilul menționat și exercită posesia fără nici un drept, ceea ce potrivit art. 103 din Codul cu privire la locuințe, constituie temei de evacuare din imobilul litigios, fără acordarea altui spațiu locativ.

Prin urmare, Consiliul municipal Chișinău a solicitat respingerea acțiunii inițiale și evacuarea pârâților Focșa Ana, Focșa Pavel Ion și Focșa Domnica – Nadejda din apartamentul nr. 43 din bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, nr. 64, mun. Chișinău, fără acordarea altui spațiu locativ (vol. I, f. d. 34, 50).

La 25 noiembrie 2014, Vicol Gheorghe a depus o cerere, prin care a solicitat să fie acceptat în calitate de intervenient de partea pârâtului Consiliului mun. Chișinău. Așadar, prin hotărârea din 19 mai 2009 a Curții de Apel Chișinău, Primăria Chișinău a fost obligată să-l asigure cu spațiu locativ în conformitate cu Legea cu privire la poliție. De altfel, viceprimarul mun. Chișinău a eliberat acestuia ordin de repartiție în privința imobilului dat, ceea ce justifică implicarea lui în proces (vol. I, f. d. 85).

Conform încheierii protocolare din 2 martie 2015, Judecătoria Centru, mun. Chișinău a introdus în proces pe Vicol Gheorghe, în calitate de intervenient principal de partea Consiliului municipal Chișinău (vol. I, f. d. 162).

În cadrul judecării cauzei, Focșa Ana a formulat o întâmpinare împotriva acțiunii reconvenționale, solicitând respingerea acesteia în baza expirării termenului de prescripție prevăzut de art. 267 și 271 din Codul civil (vol. I, f. d. 47). Intervenientul principal Vicol Gheorghe a depus referință, prin care a cerut respingerea acțiunii inițiale ca fiind nefondată și tardivă, dar și înlăturarea obstacolelor la intrarea în posesie și folosință reală a bunului imobil, prin evacuarea Focșei Ana și copiilor ei din apartamentul nr. 43, situat pe bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, nr. 64, mun. Chișinău (vol. I, f. d. 123 – 127).

Prin hotărârea din 14 aprilie 2016 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, acțiunea inițială formulată de Focșa Ana, Focșa Domnica-Nadejda și Focșa Pavel și acțiunea reconvențională intentată de Consiliul municipal Chișinău au fost respinse ca fiind depuse cu omiterea termenului de prescripție (vol. I, f. d. 170, 178 – 184).

Pentru a pronunța această soluție, prima instanță a reținut că, prin hotărârea din 19 decembrie 2009, Judecătoria Centru, mun. Chișinău a respins acțiunea depusă de către Focșa Ana împotriva Întreprinderii Municipale de Gestionare a Fondului Locativ nr. 8, intervenții accesorii Pretura sectorului Centru, A.P.L.P. nr. 50/15 și Consiliul municipal Chișinău, cu privire la recunoașterea ca membru al familiei și dreptul la spațiu locativ. Motivul principal a unei atare soluții a constat în faptul că Focșa Ana a înaintat cererea de chemare în judecată față de un pârât necorespunzător (vol. I, f. d. 183).

La acest capitol, instanța de judecată a considerat că atât Focșa Ana, cât și Consiliul municipal Chișinău, au cunoscut despre drepturile divergente asupra apartamentului nr. 43, situat pe bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, nr. 64, mun. Chișinău, din anul 2009. Prin urmare, ambii reclamânți au intentat acțiunilor lor cu încălcarea limitelor temporale specificate în art. 267 alin. (1) din Codul civil.

Drept răspuns, Consiliul municipal Chișinău, Focșa Ana, Focșa Domnica-Nadejda și Focșa Pavel au declarat cereri de apel împotriva hotărârii din 14 aprilie 2016 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, care au fost primite în procedură la 12 septembrie 2016 (vol. I, f. d. 191).

Prin decizia din 1 martie 2017 a Curții de Apel Chișinău, apelurile sus – citate au fost respinse, iar hotărârea din 14 aprilie 2016 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău a fost menținută (vol. II, f. d. 77 – 86).

Pentru a decide astfel, instanța de apel a constatat că raționamentele primei instanțe corespund întocmai criteriilor art. 267 alin. (1) și 271 din Codul civil.

La 25 aprilie 2017, Consiliul municipal Chișinău a formulat cerere de recurs împotriva deciziei menționate, solicitând casarea acesteia și hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii reconvenționale. Ulterior, la 27 iunie 2017, Focșa Ana, Focșa Domnica-Nadejda și Focșa Pavel au formulat, de asemenea, un recurs, însă au cerut admiterea integrală a acțiunii inițiale.

Curtea Supremă de Justiție, prin decizia din 12 iulie 2017, a admis recursurile prezentate mai sus și a casat integral decizia din 1 martie 2017 a Curții de Apel Chișinău, cu restituirea cauzei la Curtea de Apel Chișinău pentru examinarea în fond, de un alt complet de judecată (vol. II, f. d. 116 – 123).

În argumentarea considerentelor, instanța de recurs a observat că dreptul Consiliului municipal Chișinău asupra apartamentului nr. 43, situat pe bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, nr. 64, mun. Chișinău are un caracter continuu. În egală măsură, Focșa Ana continuă să trăiască în același imobil până în momentul de față. Așadar, în opinia instanței, hotărârea din 19 decembrie 2009, Judecătoria Centru, mun. Chișinău nu condiționează pierderea termenului de prescripție. Mai mult, spre deosebire de cauza precedentă, Focșa Ana a cerut să-i fie acordat un spațiu locativ, dar nu să-i fie recunoscută calitatea de membru al familiei și dreptul la spațiul locativ (vol. II, f. d. 122).

Prin urmare, Colegiul lărgit al Curții Supreme de Justiție a opinat că instanțele ierarhic inferioare au adoptat greșit soluțiile prezentate supra, iar erorile judiciare comise de el nu pot fi corecte în procedura respectivă.

La reexaminarea cauzei, prin decizia din 14 noiembrie 2017, Curtea de Apel Chișinău a decis respingerea apelului formulat de Consiliul municipal Chișinău și admiterea apelurilor formulate de către Focșa Ana, Focșa Domnica-Nadejda și Focșa Pavel, fiind casată parțial hotărârea din 14 aprilie 2016 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău. Astfel, instanța de apel a statuat despre necesitatea de a admite acțiunea depusă de Focșa Ana și de a obliga Consiliul municipal Chișinău de-ai acorda ei și copiilor ei Focșa Pavel și Focșa Domnica – Nadejda spațiul locativ în apartamentul nr. 43, situat pe bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, nr. 64, mun. Chișinău, în calitate de membri ai familiei chiriașului Șvarțman Eugen. În rest, hotărârea primei instanțe a fost menținută (vol. II, f. d. 150 – 164).

Procedând astfel, Curtea de Apel Chișinău a constatat că Focșa Ana, Focșa Domnica-Nadejda și Focșa Pavel s-au instalat în apartamentul din litigiu în perioada anilor 1999 – 2000, continuând să locuiască în el după decesul lui Șvarțman Eugen. Prin urmare, instanța de judecată a stabilit că apelanta a obținut dreptul la abitație în imobilul dat în acord cu art. 55 din Codul cu privire la locuințe, deoarece aceasta a dus

o gospodărie comună cu chiriașul, iar norma citată nu impune apelantei obligația de a fi membru al familiei lui. Totodată, instanța de apel a respins aplicarea art. 50 al Codului cu privire la locuințe, și anume, lipsa unui ordine de repartitie pe numele apelantei, cât timp speța nu se referă la modalitatea de instalare în încăperea de locuit, ci la nașterea dreptului de abitație în baza acordului chiriașului apartamentului dat. Mai mult, potrivit certificatului eliberat de Pretura sect. Centru, mun. Chișinău nr. 99/03-12 din 17 martie 2009, Colegiul judiciar a determinat că Focșa Ana a fost inclusă, în mod prioritar, pentru îmbunătățirea condițiilor de trai din 19 martie 1985. Totuși conjunctura dată nu afectează dreptul de abitație dobândit de ea.

În aceeași ordine de idei, instanța de apel a specificat că ordinul de repartitie pe numele lui Vicol Gheorghe este lovit de nulitate absolută prin prisma art. 220 alin. (1) din Codul civil. De altfel, dreptul apelantei de a locui în apartament a apărut cu mult înaintea emiterii acestuia. Astfel, actul respectiv contravine în mod flagrant art. 50 alin. (2) al Codului cu privire la locuințe, care prevede că un asemenea ordin poate fi eliberat numai pentru o încăpere de locuit izolată și liberă.

Din raționamentele evocate, Curtea de Apel Chișinău a considerat că acțiunea formulată de către Focșa Ana este una întemeiată și urmează a fi admisă.

Referitor la acțiunea reconvențională, instanța de apel s-a guvernat de cerințele articolelor 102 și 103 din Codul cu privire la locuințe. Prin intermediul acestora, inclusiv art. 374 din Codul civil, instanța de judecată a observat că pretenția avansată de Consiliul municipal Chișinău cade sub incidența art. 267 alin. (1) din Codul civil. Așadar, prima instanța a respins corect acțiunea respectivă în baza omiterii termenului de prescripție.

Împotriva acestui act judecătoresc, Consiliul municipal Chișinău a declarat recurs și a cerut casarea integrală a acestuia și parțială a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei hotărâri de admitere a acțiunii reconvenționale.

Prin decizia din 21 martie 2018 a Curții Supreme de Justiție, recursul sus – citat a fost admis și a fost casată decizia din 14 noiembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, cu remiterea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată (vol. II, f. d. 193 – 201).

În motivarea concluziei date, instanța de recurs a subliniat că instanța de apel a contestat, în lipsa unor probe, decesul chiriașului Șvarțman Evghenii. Totodată, deși instanța ierarhic inferioară a determinat existența unui drept de abitație, totuși Focșa Ana închiria spațiul locativ de la sus-numitul, dar nu ducea o gospodărie comună. De fapt, aceasta împreună cu copiii ei sunt înregistrați cu domiciliul în Republica Moldova, raionul Strășeni, sat. Pânășești.

Cu referire la acțiunea reconvențională, Colegiul lărgit a observat că, prin decizia din 12 iulie 2017, Curtea Supremă de Justiție a stabilit că aceasta nu este depusă cu omiterea termenului de prescripție. Prin urmare, Curtea de Apel Chișinău a ignorat cu desăvârșire raționamentele instanței ierarhic inferioare.

În ansamblu, erorile depistate mai sus nu au putut fi corectate de către instanța de recurs.

Curtea de Apel Chișinău, prin decizia din 4 decembrie 2018, a respins apelul formulat de Focșa Ana, Focșa Domnica-Nadejda și Focșa Pavel, a admis apelul avansat de Consiliul municipal Chișinău și a casat hotărârea din 14 aprilie 2016 a

Judecătoria Centru, mun. Chișinău, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii inițiale și de admitere a acțiunii reconvenționale.

Astfel, instanța de apel a dispus evacuarea apelanților Focșa Ana, Focșa Domnica-Nadejda și Focșa Pavel, membrii familiei lor și bunurilor ce le aparțin din apartamentul nr. 43, situat pe bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, nr. 64, mun. Chișinău, fără acordarea altui spațiu locativ.

Referitor la procesul de luare a acestei soluții, instanța de apel a constatat situația de fapt prezentată de reclamanti în cererea de chemare în judecată și acțiunea reconvențională.

În drept, instanța de apel a considerat relevante art. 28 alin. (1), art. 34 alin. (1) și (2) și art. 37 alin. (1) din Codul cu privire la locuințe al R.S.S. Moldovenești. La fel, instanța de judecată a aplicat punctele 20, 22, 23, 33 din Hotărârea Guvernului nr. 405 din 24 noiembrie 1987.

Reieșind din raționamentele evocate, Colegiul de control judiciar a stabilit că apelanta Focșa Ana avea statut de chiriaș, deoarece închiria spațiul locativ de la Șvarțman Evghenii. Astfel, ea nu ducea o viață de concubinaj sau gospodărie comună cu chiriașul principal. Mai mult, aceasta era căsătorită oficial în perioada pretinsă de a fi în concubinaj. În plus, pretenția ei încalcă principiul egalității rânđașilor.

Referitor la acțiunea reconvențională, Curtea de apel a aplicat art. 315 alin. (1), (2), art. 316 alin. (1) și (2) și art. 376 alin. (1) din Codul civil. În acest sens, instanța de apel a observat că autoritatea publică este proprietara imobilului, iar ocupă ocupă fără vreun titlu legal bunul imobil, ceea ce a impus evacuarea ei.

La 8 februarie 2019, Focșa Ana, Focșa Domnica-Nadejda și Focșa Pavel a declarat recurs împotriva deciziei din 4 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii inițiale și de respingere cererii reconvenționale.

În motivarea ilegalității deciziei contestate, recurenții au afirmat că instanțele judecătorești au ignorat faptul că ei s-au instalat, în calitate de membri de familie ai lui Șvarțman Evghenii în apartamentul din speță din anul 2000. Conturând această idee, recurenții au subliniat că au dus cu el o gospodărie comună și au suportat cheltuieli comunale și de întreținere a apartamentului. Mai mult, aceștia erau la evidență medicală, școlară și poștală la adresa imobilului. Totodată, legalitatea instalării lor în apartament se confirmă prin hotărârea Judecătoria Grigoriopol din 7 aprilie 2015.

În cele de urmă, recurenții au notat că susțin argumentele din decizia din 14 noiembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, care a fost casată ilegal de Curtea Supremă de Justiție la 21 martie 2018.

La 6 martie 2019, în conformitate art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție a comunicat cererea de recurs Consiliului municipal Chișinău, Vicol Gheorghe și Direcției generală locativ comună și amenajare, informând că referința se depune în termen de o lună de la data primirii scrisorii. În mod corespunzător, dacă referința nu este prezentată în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia (f. d. vol. III, f. d. 50).

La 28 martie 2019, intimatul Vicol Gheorghe a depus o referință în întâmpinarea recursului, solicitând respingerea acestuia ca inadmisibil (vol. III, f. d. 52).

Examinând admisibilitatea recursului, fără prezența participanților la proces, în acord cu procedura specificată la articolul 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs formulată de Focșa Ana, Focșa Domnica-Nadejda și Focșa Pavel este inadmisibilă, pentru motivele ce succed.

În conformitate cu articolul 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Potrivit jurisprudenței constante a Curții Europene a Drepturilor Omului, condițiile de admisibilitate a unei căi de atac pot fi aplicate dacă nu reduc substanța dreptului de acces la un tribunal, și, în special, dacă ele urmăresc un scop legitim și dacă există o legătură rezonabilă de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul care trebuie îndeplinit (a se vedea Sultan vs Republica Moldova, 5 iunie 2018, parag. 24; Graciova vs Republica Moldova, 24 ianuarie 2019, parag. 23 – 24). Limitările într-o cale extraordinară de atac pot fi mai stricte decât cerințele instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, *inter alia*, Marc Brauer vs Germania, 1 septembrie 2016, parag. 34; Miessen vs Belgia, 16 octombrie 2016, parag. 64; Samardžić vs Croația, 20 iulie 2017, parag. 28; Zubac vs Croația (Marea Cameră), 5 aprilie 2018, parag. 82).

Prin urmare, judecătorul raportor a făcut un raport verbal în fața completului de judecată instituit în corespundere cu articolul 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă. Așadar, în conformitate cu articolul 433 lit. a¹), b), c) și d) din Codul de procedură civilă, instanța de judecată a verificat dacă actul judecătoresc poate fi atacat cu recurs, dacă cererea dedusă judecății este formulată de persoana îndreptățită, dacă aceasta nu a fost depusă în mod repetat și dacă a fost declarată în termen.

Obiectul prezentei cererii se referă la decizia din 4 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău care intră în categoria de acte specificate în articolul 429 alin. (1) din Codul de procedură civilă. În baza cercetării materialelor cauzei, completul de judecată nu a identificat faptul că recursul a fost examinat anterior, fiind respectate, totodată, dispozițiile articolului 430 din Codul de procedură civilă, cu privire la subiecții abilitați cu dreptul de a depune recurs.

În conformitate cu articolul 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul respectiv este de decădere și nu poate fi restabilit. Această limită temporală este esențială pentru a asigura buna administrare a justiției și, în special, principiul securității juridice (a se vedea Marc Brauer, *ibidem*, parag. 35; Tence vs Slovenia, 31 mai 2016, parag. 31).

La 25 ianuarie 2019, Curtea de Apel Chișinău a expediat participanților la proces copia deciziei integrale din 4 decembrie 2018 (vol. III, f. d. 25). Potrivit plicului prezentat de recurenți, se atestă că ei au primit copia de pe actul contestat la 30 ianuarie 2019 (vol. III, f. d. 32). Recursul a fost înregistrat la grefa Curții Supreme de Justiție la 8 februarie 2019.

Prin urmare, completul de judecată constată că cererea de recurs a fost depusă în cadrul termenului prevăzut *supra*.

În continuare, completul de judecată a audiat raportul verbal al judecătorului raportor, cu privire la esența și temeiurile recursului, inclusiv dacă argumentele recurenților referitoare la ilegalitatea deciziei atacate întrunesc criteriile formale din articolul 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Articolul 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă dictează regula principală potrivit căreia părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs numai în cazul în care invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

În cazul de față, problemele abordate de recurent trebuie redactate în așa fel încât să permită instanței de recurs să le subsumeze temeiurilor din alin. (2) și (3) ale art. 432 din Codul de procedură civilă care prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat de către instanțele ierarhic inferioare. În același context, alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au condus sau ar fi putut conduce la soluționarea greșită a pricinii, în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară sau în cazul în care erorile comise au condus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Caracteristicile și modul de manifestare al acestor erori judiciare au fost explicitate în pct. 22 – 27 ale Hotărârii explicativă nr. 5 din 11 noiembrie 2013 a Plenului Curții Supreme de Justiție (a se vedea similar *Trevisanato vs Italia*, 16 decembrie 2016, parag. 22 – 23, 36).

În mod corespunzător, instanța de recurs notează că reglementările referitoare la rigorile impuse de articolul 432 alin. (1) - (4) din Codul de procedură civilă sunt redactate suficient de clar și îndeplinesc criteriul de previzibilitate. Mai mult, scopul acestui articol este, atât de a proteja interesul recurentului de a obține, după caz, casarea sau modificarea deciziei atacate, cât și de a păstra rolul Curții Supreme de Justiție de a se ocupa numai de probleme de o importanță semnificativă specificat în articolul 1 alin. (2) din Legea nr. 789-XIII din 26 martie 1996 (a se vedea *Zubac*, ibidem, parag. 83, 105 – 106).

Din raționamentele evocate, limitările impuse de legislator urmăresc un scop legitim, respectând, în același timp, cerințele securității juridice și buneii administrări a justiției (a se vedea *Beniamin Nersesyan vs Armenia*, 19 ianuarie 2010, parag. 22; *Marc Brauer*, ibidem, parag. 35; *Miessen*, ibidem, parag. 67; *Sturm vs Luxemburg*, 27 iunie 2017, parag. 36; *Zubac*, ibidem, parag. 98). Persoanele vizate trebuie să se aștepte ca aceste reguli să fie aplicate (a se vedea *Ronald Vermeulen vs Belgia*, 17 iulie 2018, parag. 44).

În speță, având în vedere obligația impusă prin art. 432 alin. (5) din Codul de procedură civilă, completul de judecată nu a identificat niciun indiciu care, la prima vedere, ar putea ridica probleme de drept specificate la alin. (3) din articolul citat. Mai mult, recurenții nu au prezentat obiecții clare în privința acestui aspect procedural.

Referitor la pretenziile încălcări de ordin material, instanța de judecată observă că recurenții au criticat decizia din 4 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în baza articolului 432 alin. (2) lit. a) și c) din Codul de procedură civilă. Totuși, în virtutea principiului *jura novit curia*, completul de admisibilitate are competența de a decide

asupra caracterului juridic al motivelor juridice inserate în cererea de recurs, prin examinarea lor, în lumina temeiurilor articolului 432 alin. (2) și (4) din Codul de procedură civilă.

Pornind de la argumentele recurentului rezumate mai sus, completul de judecată notează că întinderea obligației autorității judecătorești de a motiva hotărârea poate varia în dependență de circumstanțele specifice, natura și complexitatea cauzei (a se vedea Ruiz Torija vs Spania, 9 decembrie 1994, parag. 29). În special, pentru a justifica respingerea apelului avansat de Focșa Ana, Focșa Domnica-Nadejda și Focșa Pavel și admiterea apelului depus de către Consiliul municipal Chișinău, Curtea de Apel Chișinău s-a călăuzit de articolele art. 28 alin. (1), art. 34 alin. (1) și (2) și art. 37 alin. (1) din Codul cu privire la locuințe al R.S.S. Moldovenești. La fel, instanța de judecată a aplicat punctele 20, 22, 23, 33 din Hotărârea Guvernului nr. 405 din 24 noiembrie 1987. Referitor la acțiunea reconvențională, Curtea de Apel Chișinău a aplicat art. 315 alin. (1), (2), art. 316 alin. (1) și (2) și art. 376 alin. (1) din Codul civil. În acest sens, recurenta nu a criticat textele de lege menționate, dar a operat în motivarea opiniei cu niște circumstanțe de fapt. În această împrejurare, instanța de recurs învederează că are competență de a efectua un control al legalității deciziei atacate, nu și temeiniciei ei în fapt. Recurenta nu a oferit o alternativă la textele de lege, pe care s-a axat Curtea de Apel Chișinău, dar nici nu a furnizat o altă interpretare a acestor legi. Astfel, în lumina împrejurărilor din speță, instanța de recurs reține că instanța de apel a examinat elementele decisive ale cauzei (a se vedea deciziile de inadmisibilitate în cauzele Victor Harovschi vs Moldova, 18 noiembrie 2008; Fundația pentru Copii Speranța vs Moldova, 17 octombrie 2017 sau Calancea și alții vs. Moldova, 6 februarie 2018, parag. 20, 34 – 35).

Pe baza celor prezentate, completul de judecată constată că încălcările invocate, exprimate sub forma unor enunțuri generale, fără a fi aprofundate, nu conțin exclusiv chestiuni de drept și nu permit încadrarea lor în temeiurile prevăzute la articolul 432 alin. (2), (3) sau (4) din Codul de procedură civilă. Deci, în mod evident, lipsește o formulare suficientă și adecvată în ceea ce privește chestiunea de drept pusă în discuție pentru a identifica esența cererii de recurs și ilegalitatea deciziei contestate, impuse de articolul 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă (a se vedea, inter alia, Petrovic vs Luxemburg, 17 februarie 2011, parag. 31 – 33, Sturm, ibidem, parag. 32).

Considerațiile de mai sus sunt suficiente pentru a permite instanței de judecată de a reține existența temeiului prevăzut la articolul 433 lit. a) din Codul de procedură civilă. În atare condiții, conjunctura respectivă confirmă că marja de apreciere a instanței de recurs nu a fost disproporționată față de obiectivele securității raporturilor juridice și buneii administrări a justiției. Raportând obiecțiile formulate în recurs la caracterul special al rolului Curții Supreme de Justiție, normele de drept procedural nu au format un obstacol care să afecteze esența dreptului recurenților de acces la un tribunal (a se vedea Samardžić vs Croatia, 20 iulie 2017, parag. 31).

Cât privește dreptul justițiabilului „de a fi auzit de o instanță”, completul de judecată notează că articolul 6 parag. (1) din C.E.D.O. nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs ca fiind lipsit de șanse de succes (a se vedea, mutatis mutandis, Kukkonen vs Finlanda (nr. 2), 13 ianuarie 2009, parag. 24; Papaioannou vs Grecia, 2

iunie 2016, parag. 45; Baydar vs Olanda, 24 aprilie 2018, parag. 46; Guelfucci vs Franța, 3 iulie 2018, parag. 42 - 44). Aceste raționamente se transpun direct în cazul de față, de vreme ce esența și temeiurile din recursul dedus judecății, inclusiv și argumentele din el, nu sunt în stare să afecteze legalitatea deciziei atacate sau a procedurii în ansamblu.

Având în vedere circumstanțele care preced, completul de judecată decide în mod unanim că recursul declarat de către Focșa Ana, Focșa Domnica-Nadejda și Focșa Pavel nu ridică probleme de drept și nu poate fi acceptat spre examinare în fond, urmând a fi considerat inadmisibil.

În conformitate cu articolul 270, articolul 433 lit. a) și articolul 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Focșa Ana, Focșa Domnica-Nadejda și Focșa Pavel.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
Judecătorul

Tatiana Vieru

Judecători

Dumitru Mardari

Galina Stratulat